

Mo

เด็ก ♥

กับ สติปัญญา
ทางศีลธรรม

ทางรอดของมนุษยชาติ

โดย

นพ.ธีระเกียรติ
เจริญเศรษฐศิลป์

สารบัญ

MQ คืออะไร 1

ความสัมพันธ์ระหว่าง IQ EQ และ MQ 4

ความเข้าใจพื้นฐานของพัฒนาการเด็ก 8

วิธีการพัฒนาสติปัญญาที่ลธรรมชาติ (MQ) ของเด็ก 14

IQ สูง แต่ MQ ต่ำ 44

สรุป 48

MQ

คือ

อะไร

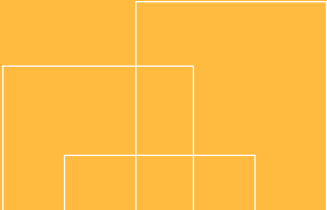
?

MQ คือ อะไร ?

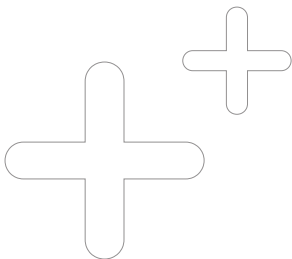
MQ ย่อมาจาก **Moral Quotient** อันหมายถึง ระดับสติปัญญาทางศีลธรรม ผู้เขียนใช้คำว่า MQ โดยล้อตามคำว่า IQ (ระดับสติปัญญาที่บ่งบอกถึงความฉลาด) และคำว่า EQ (ระดับสติปัญญาทางอารมณ์)

ปัจจุบันมีการพูดถึง IQ และ EQ กันมากในวงการจิตวิทยาและการศึกษา อันที่จริงแล้ว EQ นั้นมีรากฐานมาจากปรัชญาตะวันออก Daniel Goleman ได้เขียนหนังสือชื่อ Emotional Intelligence อันเป็นจุดเริ่มต้นของการตื่นตัวกับคำว่า EQ เป็นอย่างมาก Daniel Goleman ได้รับปริญญาเอกทางจิตวิทยาจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ประเทศสหรัฐอเมริกา ในขณะที่เขาทำปริญญาเอกอยู่นั้น เขาได้ใช้เวลาศึกษาพุทธศาสนาที่ประเทศธิเบตเป็นเวลา 2 ปี จากนั้นก็มีความตั้งใจมุ่งมั่นว่าจะเผยแพร่ปรัชญาตะวันออกให้กับชาวตะวันตก

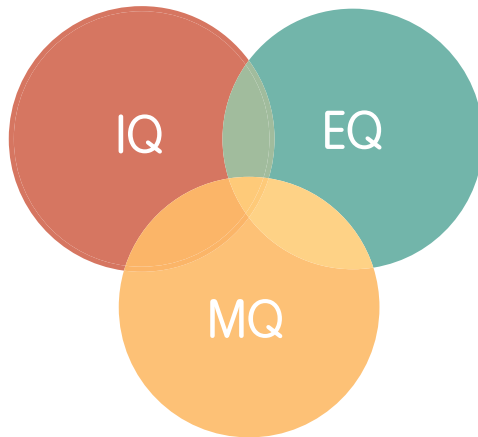

นี่คือที่มาของ EQ ที่เราคุ้นเคยกัน ที่แท้ก็คือภูมิปัญญาเดิม
ของชาวตะวันออก หัวใจของ EQ คือ การเข้าใจอารมณ์ความ
รู้สึกนึกคิดของผู้อื่น (Empathy) และการควบคุมตนเอง (Self
Control)

เมื่อไม่นานมานี้ จิตแพทย์เด็กจากมหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด
ชื่อ Robert Coles ได้เขียนหนังสือชื่อ The Moral
Intelligence of Children ขึ้นมา พูดถึงสติปัญญาทางศีลธรรม
ของเด็ก หนังสือนี้ได้รับการยกย่องจาก Daniel Goleman เป็น
อย่างมาก นี่คือที่มาของคำว่า MQ

ความสัมพันธ์ ระหว่าง IQ, EQ, **MQ**

นักจิตวิทยาค้นพบว่าพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นความฉลาด อารมณ์ สังคม ศีลธรรม มิติสัมพันธ์ คณิตศาสตร์ ภาษา ดนตรี การเคลื่อนไหว ฯลฯ ต่างก็ค่อนข้างเป็นอิสระต่อกัน หมายความว่าเด็กอาจจะเก่งในด้านใดด้านหนึ่ง หรือหลายด้านแต่อาจจะไม่เก่งในด้านอื่นก็ได้ พัฒนาการในด้านต่าง ๆ ไม่จำเป็นต้องมีระดับเท่ากัน เช่น เด็กอาจจะเฉลียวฉลาด แต่พัฒนาการทางอารมณ์ต่ำและนิสัยไม่ดี หรือฉลาด อารมณ์ดี สังคมดี แต่คุณธรรมต่ำก็ได้

หลายคนอาจจะประหลาดใจว่าอารมณ์ดี สังคมดีแต่คุณธรรมต่ำ เป็นไปได้ได้อย่างไร นิยามคำว่า คุณธรรม ในที่นี้หมายถึง ระดับ ความเห็นแก่ตัว สรุปคือ IQ , EQ และ MQ มีเส้นทางพัฒนาการ ต่างกัน และในหนังสือเล่มเล็กนี้จะกล่าวถึง MQ เป็นหลัก

หัวข้อใหญ่ของการพัฒนาสติปัญญาทางศีลธรรมของเด็ก ที่จะกล่าวถึงมี 3 เรื่อง*ที่มีผลต่อ MQ คือ

* จะกล่าวถึงในหน้า 9

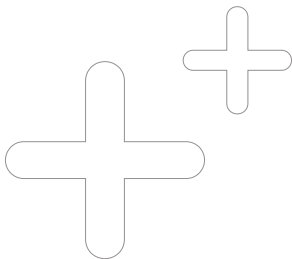
ความเข้าใจ พื้นฐานของ พัฒนาการเด็ก

ทางด้านจิตวิทยามีความคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กเป็นสองฝ่าย ฝ่ายแรกเชื่อกันว่าเด็กนั้นเกิดมาพร้อมกับอารมณ์หรือสัญชาตญาณที่ยังไม่ได้รับการขัดเกลา เพราะฉะนั้นหน้าที่ของพ่อแม่ในการเลี้ยงดูหรือการศึกษานั้นจะต้องช่วยขัดเกลาสิ่งที่ไม่ดีงามเหล่านี้ และช่วยให้เด็กเติบโตขึ้นเป็นคนดีมากยิ่งขึ้น ๆ ขึ้นไป ฝ่ายนี้จะพูดถึงการใช้กฎเกณฑ์การขัดเกลา การสั่งสอน การปลูกฝังคุณธรรมให้กับเด็กให้มากขึ้นไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งเด็กกลายเป็นคนดี พุดง่าย ๆ คือ เกิดเป็นคนต้องสอนจึงจะได้ดี

ส่วนฝ่ายที่สองเชื่อว่าเด็กคือผ้าขาว มีความบริสุทธิ์ เต็มไปด้วยความงาม ความคิดสร้างสรรค์ ความรักตั้งแต่แรกเกิด เพราะฉะนั้นหน้าที่ของผู้ปกครองหรือโรงเรียนก็ต้องส่งเสริมความดีงาม ความบริสุทธิ์นี้ ซึ่งมีอยู่ดั้งเดิมแล้วให้งอกงาม โดยไม่ไปบีบบังคับหรือยับยั้งความดีงามจากภายนอกให้กับเด็ก พุดง่าย ๆ คือ เด็กดีอยู่แล้วไม่ต้องสอนมากเพียงแต่ปล่อยตามธรรมชาติก็ดีเอง

ทางด้านปรัชญาเกี่ยวกับวิวัฒนาการของมนุษย์ ก็มีการถกเถียงกันอยู่ ฝ่ายหนึ่งว่ามนุษย์นั้นวิวัฒนาการมาจากลิง อีกฝ่ายหนึ่งก็ว่ามนุษย์คือความดิงามที่ได้จุติมาเกิด นั่นก็คือพื้นฐานดั้งเดิมเป็นของดีอยู่แล้ว แต่ขณะนี้ได้เสื่อมตนเองไป เปรียบเสมือนกับฝ่ายแรกคือลิงสู่คนและฝ่ายที่สองคือเทพเสื่อมตน

ฝ่ายแรกเป็นพื้นฐานของการคิดในระบบอนุรักษนิยม ส่วนฝ่ายหลังนั้นเป็นเสรีนิยม อนุรักษนิยมนั้นเชื่อว่าเด็กเกิดมาเริ่มต้นจะหมกมุ่นเห็นแก่ตน ฉะนั้น หน้าที่ของสังคมคือจะต้องพยายามขัดเกลากิเลส ความไม่ดิงามต่าง ๆ ของเด็ก ให้เด็กเดินอยู่ในกรอบจารีตประเพณีและเชื่อว่าจะต้องมีการสั่งสอนปลูกฝังคุณธรรมให้เกิดความดิงามยิ่ง ๆ ขึ้นไป โดยเชื่อว่าการที่ผู้ใหญ่ไม่ดิงามนั้นเกิดจากการที่ไม่ได้รับการปลูกฝังคุณธรรมตั้งแต่เด็ก หรือ “พ่อแม่ไม่สั่งสอน”

ส่วนทางเสรีนิยมมีความเชื่อว่าเด็ก ๆ เกิดขึ้นมาพร้อมกับความดีงาม เพราะฉะนั้นหน้าที่ของสังคมนั้นจะต้องไม่ไปรบกวนความดีงามนั้น สถาบันต่าง ๆ ของสังคมจะต้องไม่กดขี่ข่มเหงเพราะจะเป็นการหยุดยั้งความดีงามซึ่งมีอยู่ในธรรมชาติของเด็กอยู่แล้ว ดังนั้นกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นเรื่องที่ไม่ดี เนื่องจากทำให้เกิดการเก็บกดและกดเอาความดีงามซึ่งมีตั้งแต่เกิดนั้นให้ลดน้อยถอยลงไป

ฝ่ายแรกจะเน้นเรื่อง การเติบโตสู่สิ่งที่ดีงามขึ้น “Growth to goodness” ฝ่ายหลังเน้นเรื่องการฟื้นคืนสภาพของดีซึ่งมีมาตั้งแต่ต้น “Recaptured goodness” ทั้งสองความคิดนั้นได้อยู่ยังคงกระพันและดูเหมือนว่าจะไปด้วยกันไม่ได้ ต่างก็มีอิทธิพลต่อทิศทางของพัฒนาการของมนุษย์

“

ไม่มีใครฉลาดพอ... ... ที่จะคิดผิดได้ตลอดเวลา

Ken Wilber

”

เคน วิลเบอร์ (Ken Wilber) นักปราชญ์และนักจิตวิทยาที่ยิ่งใหญ่ที่สุดคนหนึ่งของยุค ได้เคยกล่าวไว้ว่า “ไม่มีใครฉลาดพอที่จะคิดผิดได้ตลอดเวลา” นั่นก็คือว่า ทุกความคิดมีความจริงอยู่บ้างเสมอ และทั้งสองฝ่ายนั้นก็มีความจริงที่จะเสนอให้กับวงการศึกษ วงการจิตวิทยาและปรัชญา หากเพียงแต่ว่าถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอ้างว่าความจริงในฝ่ายของตนเป็นความจริงที่ถูกทั้งหมดก็คงจะเกิดปัญหา ความจริงทั้งสองฝ่ายนั้นตั้งอยู่บนพื้นฐานความจริงที่ถูกต้องบางส่วน และเมื่อเรามองภาพรวมทั้งสองฝ่ายและหาความถูกต้องของแต่ละฝ่ายมาประกอบกัน โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานและหลักฐานของข้อมูลที่เรามีอยู่ เราก็จะได้ระบบการคิดซึ่งจะช่วยนำพาเราไปในทิศทางที่ถูกต้องได้ ทั้งสองฝ่ายได้มีส่วนในหลักการที่จะกล่าวถึงในหัวข้อต่อไป

วิธีการพัฒนา สติปัญญา ทางศีลธรรม (MQ) ของเด็ก

1.

การสอนศีลธรรมโดยตรงให้กับเด็ก

มีการศึกษากรณีที่เกิดขึ้นที่เด็กถูกทิ้งจะโดยบังเอิญหรือตั้งใจให้อยู่ในป่า เติบโตขึ้นมาพร้อมกับฝูงสัตว์นั้นพบว่า เด็กนั้นไม่สามารถที่จะพัฒนาความเป็นมนุษย์ขึ้นมาได้เลย ในทางตรงกันข้าม เด็กจะมีลักษณะนิสัยที่ป่าเถื่อนและประพฤติตนเหมือนสัตว์มากขึ้น ท่านพุทธทาสภิกขุได้กล่าวไว้ว่า การศึกษาอนุบาลถ้าไม่มีเรื่องการอบรมจิตใจก็ไม่ผิดอะไรกับการเลี้ยงลิง

เซอร์ จอห์น เอกเคิลส์ แพทย์ทางระบบประสาท เจ้าของรางวัลโนเบลได้กล่าวไว้ว่า “การเรียนรู้ทางศีลธรรมเปรียบได้กับการเรียนรู้ทางภาษา.... วิวัฒนาการทางชีวภาพได้ทำให้มนุษย์มีสมองที่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ทางภาษา และสมองมนุษย์ก็ได้มีวิวัฒนาการให้พร้อมที่จะเรียนรู้เกี่ยวกับคุณธรรมด้วยการสอนศีลธรรมให้กับเด็กมักถูกเยาะเย้ยว่า เป็นการยัดเยียดหรือล้างสมองเด็ก แต่ทำไมเราไม่กล่าวเช่นนี้ เมื่อเราสอนภาษาให้กับเด็ก ผมถือว่าการไม่สอนภาษาให้กับเด็กเป็นอาชญากรรมที่กระทำกับเด็ก ทำให้เด็กมีความบกพร่อง ขาดเครื่องมือที่สำคัญ

ในการดำรงชีวิต ในทำนองเดียวกัน การไม่สอนศีลธรรมให้กับเด็กตั้งแต่เยาว์วัยก็เป็นการทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่พิการขาดคุณค่าความเป็นมนุษย์”

1.1

สอนว่าสิ่งใดถูกหรือผิด

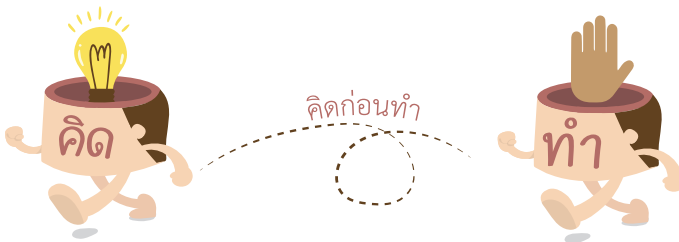

ปัจจุบันนี้เราพบว่าเด็กของเราไม่รู้จักเลือกว่า สิ่งใดถูก สิ่งใดผิด ไม่ทราบว่าขณะนี้ควรซื้อหรือไม่ ของเล่นชนิดนี้ดีหรือไม่ ควรดูภาพยนตร์บางเรื่องหรือไม่ เล่น Facebook และ Line ในเวลาไหน หรือเล่นโปเกม่อนในเวลาไหน ฯลฯ ส่วนใหญ่เป็นเพราะพ่อแม่เองก็ไม่รู้หรือรู้ก็ไม่เอาใจใส่ในการสอน การสอนเรื่องคุณค่า ค่านิยมของการดำเนินชีวิตว่า เรื่องใดถูกหรือผิดเป็นเรื่องที่สำคัญมาก พ่อแม่ไม่ต้องกลัวว่าจะเป็นการยับยั้งขัดขวางศีลธรรม หรือทำให้เด็กเก็บกด

เด็กจำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังในคุณค่าที่ถูกต้อง เช่น ความรัก ความประพฤติดชอบ ความสงบ ความจริง การไม่เบียดเบียน ฯลฯ

ถ้าอยากรู้ว่าใครเป็นคนมีการศึกษา มีวัฒนธรรมหรือไม่ เราไม่ต้องดูจากปริญญาหรือชาติตระกูล ให้ดูว่า คนนั้น คิดก่อนจะมีการกระทำหรือไม่ คิดถึงผลที่จะเกิดจากการกระทำว่าจะเป็นเช่นไร กระทบใครหรือไม่ คนที่ก่อปัญหามักจะเกิดจากการไม่ได้คิดก่อนทำหรือคิดกระทำเพียงเพราะตนมีประโยชน์ เช่น โกรธก็แสดงออกทันที อยากรดอะไรก็จะเอาให้ได้ทันที มีการทดลอง

พบว่า เด็กที่รู้จักรอคอย รู้จักคิดก่อนทำ จะเติบโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ประสบความสำเร็จ และมีความสุขมากกว่า พ่อแม่ควรฝึกหัดให้ลูกรู้จักคิดก่อนทำและรอคอย มิใช่คอยรับหาของให้ ตามใจลูกมากจนลูกคอยไม่เป็น

ท่านมหาตมาคานธี ท่านเล่าว่าท่านเปลี่ยนชีวิตเพราะ นิทานสองเรื่อง คือ เรื่องของกษัตริย์หรือจันทร์ผู้ยึดมั่นอยู่ในความจริง และเรื่องของเด็กกตัญญู นิทานมีพลังมากมาย ในการเปลี่ยนแปลงเด็ก พ่อแม่ควรหาเวลาเล่นนิทานดี ๆ ให้ลูก ฟังบ่อย ๆ การที่พ่อแม่เล่นนิทานให้ลูกฟังมีประโยชน์หลาย อย่าง คือ พ่อแม่ได้ใช้เวลากับลูกอย่างมีค่า ทำให้เด็กมีสมาธิ เพราะเด็กจะตั้งใจฟังอย่างมาก ก่อนเล่าพ่อแม่ต้องเลือก สรรหานิทานที่ปลูกฝังคุณธรรม พ่อแม่เองก็ได้ประโยชน์จาก นิทานสอนใจ ครอบครัวก็มีความสุขด้วยกัน

เรื่องดูทีวีน้อย ๆ นี่ก็สำคัญ ปัจจุบันนี้ ทั้งเด็กและพ่อแม่ ติดทีวีและโทรศัพท์มือถือหรือเกมส์มาก ทันทีที่กลับถึงบ้าน หลายคนเปิดทีวีดูก่อน เด็กหลายคนมีทีวีแทนพี่เลี้ยง ดูทีวีและเล่นเกมสัวันละหลายชั่วโมง อันนี้อันตรายมาก เราคงไม่ปล่อยให้คน แปลกหน้ามาเลี้ยงลูกวันละหลายชั่วโมง มาสอนอะไรก็ไม่ทราบ แต่เรากลับปล่อยให้ทีวี เกมส์หรือโทรศัพท์มือถือซึ่งเป็นคน แปลกหน้าดี ๆ นี่เองมาสอนลูกของเรา

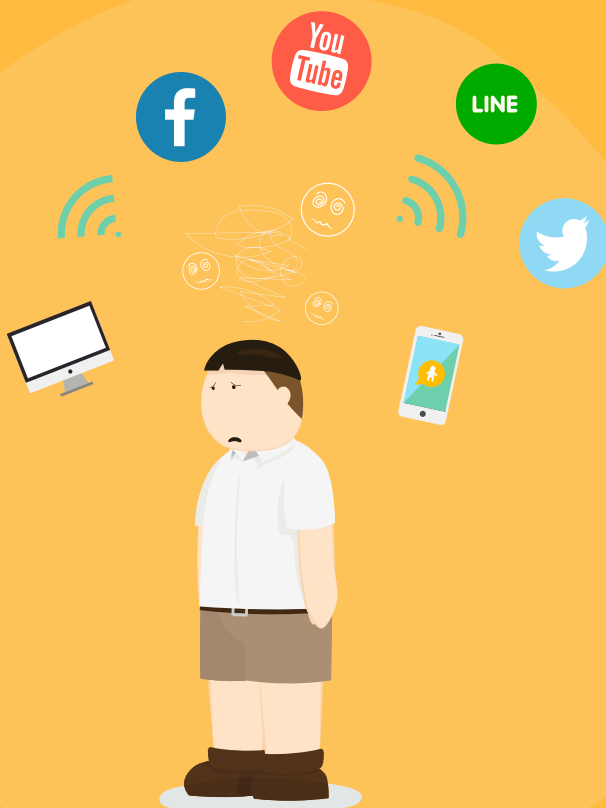
ผลเสียจากการดูทีวี เล่นเกมส์ ติด social มาก

ก. ทำให้ก้าวร้าว เด็กเลียนแบบความก้าวร้าว เลียนแบบวิธีการแก้ปัญหาที่ไม่ถูกต้อง เห็นความก้าวร้าวจนเคยชินจนคิดว่าเป็นเรื่องธรรมดา

ข. ได้รับคุณค่าที่ไม่ถูกต้อง ทีวีและสื่อ social มักมีโฆษณาอมเมาชวนเชื่อให้ซื้อ ให้อยากบริโภค เด็กดูเสร็จก็คิดว่าขนมหรือของนั้นดีต้องอยากได้หรือเรื่องนั้นจริง พ่อแม่พูดสอนก็ไม่ฟัง เพราะทีวีและสื่อ social มีวิธีการสื่อที่น่าเชื่อถือ น่าติดตาม ฟังบ่อย ๆ เข้าก็ฝังแน่นอยู่ในจิตใต้สำนึก ยากแก่การลบล้าง

ค. ทำให้ฉลาดน้อยลง มีการศึกษาพบว่า เด็กที่ดูทีวีและเล่นเกมส์มาก สมองทำงานแค่ระดับต้น ๆ (responding level) คือแค่เห็นแล้วเทียบกับความจำเก่า เพราะว่าทีวีและเกมส์อธิบายจัดภาพให้เสร็จ เด็กอาจจะดูเหมือนฉลาด พูดเก่ง แต่โดยมากมักจะพูดจากความจำระดับต้น ๆ แต่ถ้าพ่อแม่เล่านิทานให้ลูกฟัง เด็กต้องใช้จินตนาการสูงมากในการนึกภาพตาม ตอนนี้สมองได้มีโอกาสทำงานระดับลึก (reflecting level) ต่างจากนิทานที่ทีวีเล่าให้ฟัง ทีวีจะทำให้เสร็จหมด ในที่สุดเด็กจะกลายเป็นคนคิดไม่ลึก จับจดสมาธิไม่ดี พ่อแม่มักบอกว่าเวลาดูทีวีหรือเกมส์สมาธิดี แต่พอให้ทำอย่างอื่นสมาธิกลับสั้น

ง. อยู่ลำพังไม่มีสังคมหรือที่เรียกว่า “สังคมก้มหน้า” จากหลาย ๆ กรณีพบว่า พ่อ-แม่-ลูก ติดอยู่กับเกมส์ หรือ Social Network มากเกินไปทำให้ปฏิสัมพันธ์ในครอบครัวลดน้อยถอยลงจนทำให้เกิดความหมางเมินในครอบครัว เนื่องจากอุปกรณ์เข้ามาแทนที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับบุคคล

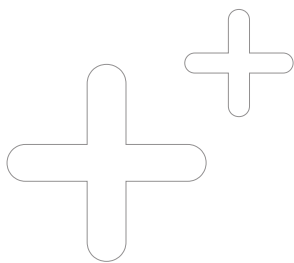
1.3

แทรกคุณธรรมเมื่อมีโอกาส

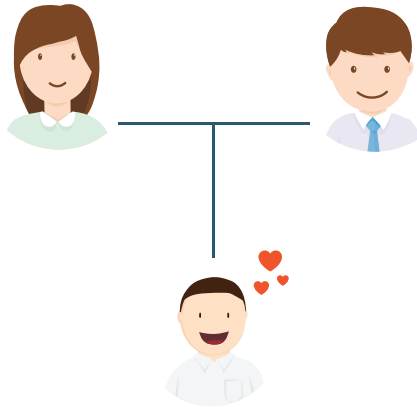
เมื่อมีโอกาส พ่อแม่ควรพยายามแทรกคุณธรรมในการพูดคุยหรือการสอน เช่น สอนเรื่องต้นไม้กับเด็ก อย่าหยุดที่แค่ต้นไม้ ควรชี้ให้ลูกเห็นด้วยว่า “ดูต้นไม้สิลูก มันให้ร่มเงากับทุกคน ไม่ว่าคนที่มาพักใต้ต้นไม้จะเป็นคนรวย จน ดี หรือไม่ดี มันไม่แบ่งแยก ชีวิตของเราก็เช่นกัน ควรเป็นเหมือนต้นไม้ที่แผ่ร่มเงากับทุกคน เราควรช่วยเหลือทุกคนที่มาขอความช่วยเหลือจากเรา” หรือสอนเรื่องภูเขา เราอาจแทรกคุณธรรมของความอดทนลงไปได้ “ลูกดูภูเขาสิลูก ไม่ว่าฝนจะตก แดดจะแรง พายุจะถล่ม ภูเขาก็ตั่งตรง แข็งแรงเป็นสง่า จิตใจของเราก็ควรเป็นเสมือนดังภูเขาคือใครจะว่าใครจะชม ใครจะทำดีหรือไม่ดีกับเรา เราก็ไม่ควรหวั่นไหว เราควรทำจิตใจให้แข็งแกร่งเหมือนภูเขา”

มีแม่ลูกคู่หนึ่งซึ่งยากจนมาก แม่จะแบกลูกไว้บนบ่า พาลูกไปรับจ้างทำงานเล็ก ๆ น้อย ๆ ตั้งแต่เล็กลูกชอบหิบบ่น ขโมยของในตลาด แม่ก็จะตีกต๊ายใจชมว่าลูกเก่ง สามารถเอาตัวรอดได้แน่ เมื่อโตขึ้นนิสัยลักเล็กขโมยน้อยก็ค่อย ๆ เพิ่มขึ้น จนเริ่มจี้ปล้น มีจิตใจโหดเหี้ยมมากขึ้น ครั้งหนึ่งเขาไปปล้นร้านทองแล้วฆ่าเจ้าของร้านตาย ต่อมาถูกตำรวจจับได้ส่งฟ้องศาล ศาลตัดสินประหารชีวิต ก่อนถูกประหารเขาขอพบหน้าแม่สัก ครั้งหนึ่ง ผู้คุมและตำรวจต่างพากันแปลกใจว่าเจ้าโจรใจอำมหิต คนนี้ยังมีความกตัญญูด้วย เมื่อเขาพบหน้าแม่สิ่งแรกที่เขาทำ คือ ตรงเข้าไปตบหน้าแม่พร้อมกับกล่าวว่า “เป็นเพราะแม่แท้ ๆ ผมจึงถูกประหารชีวิต เมื่อตอนผมเป็นเด็ก ผมขโมยหิบบ่นของคนอื่นแม่ก็ชมว่าเก่ง แล้ววันนี้ผมเป็นอย่างไร”

2.

การถ่ายทอดทางศีลธรรมจากผู้ใหญ่สู่เด็ก

มรดกทางคุณธรรมที่สำคัญที่สุดที่พ่อแม่จะถ่ายทอดไปยังลูก คือ การที่ลูกเชื่อฟังและเคารพ ท่านพุทธทาสภิกขุได้บรรยายไว้ว่า “พระพุทธเจ้าตรัสว่าคือบุตรที่เชื่อฟังบิดามารดา คือบุตรที่ดีที่สุด” ท่านไม่ได้ตรัสว่า “บุตรที่ฉลาดที่สุดหรือบุตรที่รวยกว่าบิดามารดา... เพราะว่าบุตรที่เชื่อฟังไม่สร้างปัญหา ไม่ทำให้พ่อแม่หน้าตาตก...เด็ก ๆ จะต้องได้รับการฝึกหัดรักพ่อแม่ แล้วมันก็ค่อย ๆ มีคุณธรรมอันอื่น ขยายตามออกไปเอง...”

การศึกษาพบว่าถ้าพ่อแม่ควบคุมลูกไม่ได้ เมื่อเด็กอายุ 5 ปี จะสามารถทำนายอนาคตทางคุณธรรมของเด็กได้ว่า มีโอกาสมากที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่เห็นแก่ตัว เมื่ออายุ 30 ปี

พ่อแม่ที่เฝ้าจัดการและดูมาก เด็กอาจจะเชื่อฟังแต่ไม่เคารพก็ได้ การที่เด็กจะเคารพพ่อแม่ นั้น พ่อแม่ก็ต้องทำตัวให้น่าเคารพด้วย เด็กจะเรียนจากสิ่งที่พ่อแม่เป็น มากกว่าสิ่งที่พ่อแม่สอน โดยการพูด ถ้าอยากให้ลูกพูดไพเราะ พ่อแม่ก็ต้องพูดไพเราะ เมื่อเห็นลูกมีลักษณะเช่นไร ก็ควรถือว่าเป็นภาพสะท้อนถึงตัวพ่อแม่ว่า พ่อแม่เองอาจมีลักษณะเช่นนั้นด้วย พ่อแม่ที่คอยพร่ำสอนลูกว่าอย่าโกหก แต่เมื่อโทรศัพท์ดังขึ้น พ่อกลับบอกลูกว่า “บอกเขาไปว่าพ่อไม่อยู่” ในที่สุด เด็กจะอ่านพ่อแม่ออกอย่างทะลุปรุโปร่ง และในที่สุดไม่เคารพพ่อแม่จากส่วนลึกของจิตใจ

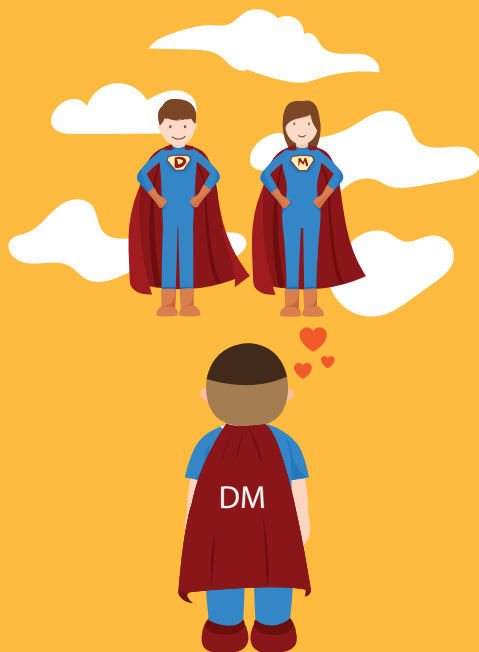
สาเหตุที่ลูกไม่เชื่อฟังมักเกิดจากการที่คำพูดของพ่อแม่ไม่ศักดิ์สิทธิ์ พูดแล้วไม่ปฏิบัติตามสิ่งที่ตนพูด เช่น เมื่อบอกลูกว่า “หยุด” “ไม่ได้นะ เดี่ยวแม่จัดการนะ” แต่พอลูกไม่ปฏิบัติตาม แม่ก็ไม่จัดการอะไรตามมา มีแต่บ่นหรือหัวเสีย ต่อไปคำว่า “หยุด” หรือ “ไม่” ก็จะไม่มีความหมายในสมองเด็กเลย

2.2

การถ่ายทอดศีลธรรมด้วยการเป็นตัวอย่าง

มีการศึกษาในประเทศสวีเดนพบว่า ถึงแม้รัฐบาลสวีเดนสามารถเลี้ยงดูประชากรได้อย่างดี แต่ก็ยังพบเด็กมีปัญหา เกเร ไม่เชื่อฟัง ทำผิดกฎหมาย ติดยาเสพติด ฯลฯ จึงมอบหมายให้นักวิจัยทำการศึกษา ได้ผลสรุปที่น่าสนใจดังนี้

1. ความร่ำรวย สถานะทางสังคมไม่มีผลต่อพฤติกรรมของเด็กโดยตรง แต่บรรยากาศในบ้านมีอิทธิพล โดยตรงกับความประพฤติของเด็ก
2. ถ้าพ่อแม่ไม่ดี ลูกมีโอกาสไม่ดีสูง
3. มีเด็กไม่ดีทั้ง ๆ ที่พ่อแม่ดูเหมือนจะดี เมื่อศึกษาลึกลงไปพบว่า พ่อแม่เหล่านี้มักพูดอย่างทำอย่าง ไม่เป็นตัวอย่างที่ดี
4. พ่อแม่ที่เป็นตัวอย่างที่ดี แทบไม่ต้องพร่ำสั่งสอนเด็กเลย พ่อแม่เหล่านี้เป็นตัวอย่าง พูดตรงกับทำ ทำตรงกับที่พูด และเป็นแรงบันดาลใจให้ลูกปฏิบัติตาม ในที่สุดเด็กจะมีอุปนิสัยเช่นเดียวกับพ่อแม่

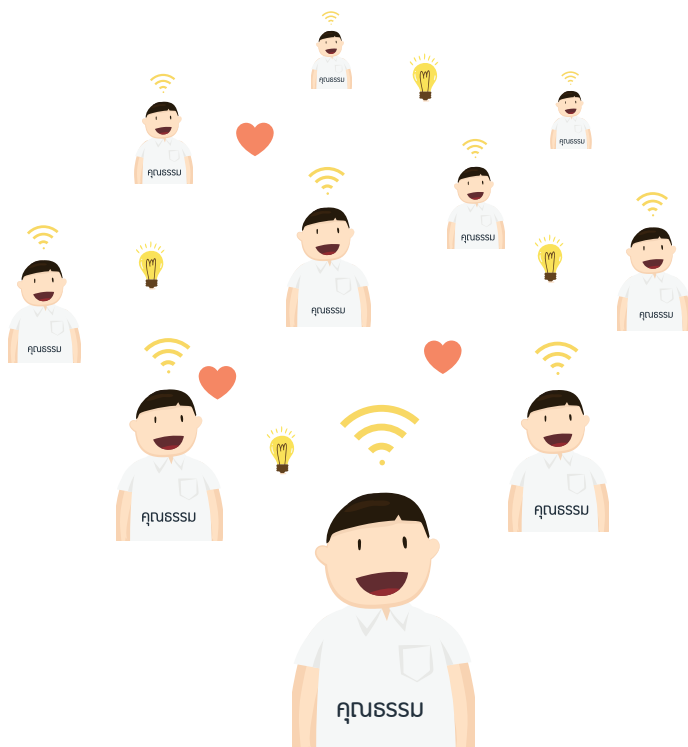

สรุปคือ MQ ของลูกแปรตาม MQ ของพ่อแม่ ดังนั้นหน้าที่อันแรกของผู้ใหญ่ในการดูแลสั่งสอนเด็กก็คือ จะต้องประสานความคิด คำพูด และการกระทำของตนให้ตรงกัน และมีความสุขเสียก่อน ผู้ใหญ่นั้นจะต้องมีความกลมเกลียวกันระหว่างความคิด คำพูด และการกระทำ เขาจะมีชีวิตต่อหน้าสาธารณชนและชีวิตส่วนตัวที่ไม่แตกต่างกัน เขาเหล่านี้จะไม่พูดอย่างทำอย่าง และเขาจะมีความสุขกับสิ่งที่เขาเป็น เด็กจะโชคดีมากถ้าหากได้เติบโตขึ้นมากับบุคคลเช่นนี้

2.3 การแผ่คุณธรรม

ความรู้สึกลึกซึ้งนึกคิดของมนุษย์สามารถติดต่อกันได้ เราจะ
สามารถสังเกตเห็นได้ว่า เมื่อเราอยู่ใกล้คนที่ซึ่มเศร้า เราก็จะซึ่ม
เศร้าตามไปด้วย ถ้าเราอยู่ใกล้คนที่สนุกสนาน เราก็จะสนุกสนาน
ตามไป ในทำนองเดียวกัน ถ้าเราอยู่ใกล้บุคคลที่มีความสงบใน
จิตใจ เราก็จะมีความสงบในจิตใจไปด้วย

ในทางจิตวิทยา เราเชื่อว่ามี การถ่ายทอดทาง การสื่อสาร
ระหว่างมนุษย์โดยไม่ต้องใช้คำพูด สิ่งนี้อาจจะเรียกว่า
การถ่ายทอดโดยผ่านจิตไร้สำนึก การถ่ายทอดด้วยภาษากาย
การถ่ายทอดโดยแรงบันดาลใจ การถ่ายทอดโดยตัวอย่าง เด็ก
จะเรียนจากสิ่งที่เราเป็นมากกว่าสิ่งที่เราพูดหรือพร่ำสอน

หัวใจสำคัญของการพัฒนาทางจริยธรรมคือ **ความรักและวินัย (Love and Law) จะต้องไปคู่กันเสมอ** ในทางปฏิบัติโดยเฉพาะในเรื่องพัฒนาการของเด็ก ผู้ใหญ่นั้นจะต้องไม่ปล่อยปละละเลยหรือเป็นเสรีนิยมมากเกินไปเพราะว่าเด็กนั้นไม่ใช่ทารกบุญตั้งแต่เกิด ถึงแม้จะมีความดีงามที่แฝงเร้นอยู่ในตน แต่ถ้ามมีการปล่อยปละละเลยมากเกินไป การไม่ฝึกวินัย ไม่เรียกร้อง ไม่กดดันเด็กเลย เด็กก็จะโตขึ้นมาเต็มไปด้วยความก้าวร้าว มีความเห็นแก่ตัวมาก ตามที่เรามีหลักฐานมากมายจากความผิดพลาดของการเลี้ยงดูเด็ก ในขณะเดียวกันเราจะต้องไม่บีบบังคับ ตั้งกฎเกณฑ์ปลูกฝัง “จริยธรรม” เสริมสร้างอุปนิสัยหรือพร่ำสอนเด็กอย่างมากเกินไป

Love & Law

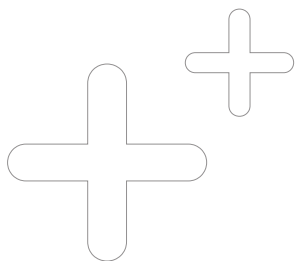
การพัฒนาของจริยธรรมเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติเท่า ๆ กับการปลูกฝังมาจากภายนอก อุปมาดังต้นไม้ที่จะโต ก็จะต้องมีเมล็ดพันธุ์ เมล็ดพันธุ์นั้นก็คือความดีงาม แต่ในขณะเดียวกัน การที่ต้นไม้จะโตขึ้นมาได้นั้นก็ต้องอยู่ในสิ่งแวดล้อมหรือเงื่อนไขที่จะส่งเสริมให้ต้นไม้โตขึ้นมาได้ นั่นก็คือจะต้องมีรื้อ มีหลักรมีการตกแต่ง การรดน้ำและการดูแลที่คงเส้นคงวา เพื่อให้ต้นไม้เจริญเติบโตขึ้นมาอย่างงดงาม เราไม่สามารถสั่งให้ต้นไม้โตขึ้นมาได้ ต้นไม้จะต้องโตขึ้นมาด้วยตัวของมันเอง ฉะนั้นเด็กนั้นหน้าที่ของผู้ใหญ่ก็คือ นอกเหนือจากการให้ความรักแล้ว ยังต้องสร้างสิ่งแวดล้อมที่คงเส้นคงวา กอดต้นบ้าง แต่ถ้าหากว่าเราอบรมพร่ำสอนกอดต้นมากเกินไปทางด้านวินัยมากเกินไป จิตสำนึกของเด็กนั้นจะเต็มไปด้วยเผด็จการภายในตัวเอง ทำให้เขารังเกียจตนเอง เข้มงวดกับตนมากเกินไปจนขาดความสุข และศักยภาพต่าง ๆ ซึ่งมีมาตั้งแต่เดิมจะไม่ปรากฏออกมา เป็นการง่ายที่จะพูดว่า จะต้องมีความสมดุลระหว่างความรักและวินัย (Love and Law) แต่ในทางปฏิบัติจะอย่างไร

มีผู้รู้พบว่า หัวใจของคุณธรรม คือ เรื่องของความรัก ความเมตตา ถ้าอยากจะทำให้เด็กเติบโตขึ้นมาเป็นมนุษย์มีคุณธรรมมาก และมีความสุขด้วย หัวใจที่สำคัญ คือ การสอนลูกให้มีความรักมาก ๆ รู้จักให้ รู้จักอภัย เห็นอกเห็นใจผู้อื่น ยกตัวอย่างเช่น เราควรสอนลูกให้เห็นอกเห็นใจคนที่มีสถานะต่ำกว่าเรา ยินดีในสิ่งที่ดี ๆ ที่คนอื่นมี และพอใจในสิ่งที่ตนเองมีอยู่

ความรักคือความเข้าใจจิตใจของลูกด้วย ปัจจุบันพ่อแม่หลายคนไม่ได้ “รู้ใจ” ลูก แต่หาก “เดาใจ” ขอบคิดแทนลูกไปเสียทุกอย่าง โดยคิดว่าถ้าเราชอบหรือคิดเช่นนี้ ลูกน่าจะชอบหรือคิดเช่นนี้ด้วย เคล็ดลับของการรู้ใจลูก คือ การฟังให้มากและหมั่นสังเกตอารมณ์ของลูกอย่าพูดมาก แต่ฟังให้มาก บางครั้งไม่รู้ว่าลูกคิดอย่างไร ก็ถามตรง เช่น “ลูกคิดอะไรอยู่” “เกิดเรื่องแบบนี้ทำให้ลูกรู้สึกอย่างไร” เรายังใช้หลักการนี้ร่วมในการฝึกวินัยด้วย เช่น ถ้าลูกไปรังแกน้อง พ่อแม่ควรจะบอกกับเด็กว่า “แม่เสียใจที่ลูกรังแกน้อง หนูลองคิดดูซิว่า ถ้ามีคนมารังแกหนู หนูจะรู้สึกอย่างไร?” เพื่อให้เด็กพยายามเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นที่ถูกตนกระทำ

เมื่อความรักปรากฏออกมาในการกระทำ เราจะมี
ความประพटीชอบ เมื่อความรักปรากฏออกมาในอารมณ์ เราจะมี
ความสงบ เมื่อความรักปรากฏออกมาในความคิด เราจะแสวงหา
ความจริง และเมื่อความรักปรากฏออกมาในความเข้าใจตนเอง
และ สิ่งแวดล้อม เราจะไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ความรัก
เป็นหัวใจในการเปลี่ยนแปลงทุกสิ่งทุกอย่างรวมทั้งเด็กด้วย เรื่อง
ความรักเป็นเรื่องง่ายเพราะมีในตัวทุกคนอยู่แล้ว พ่อแม่ทุกคนรัก
ลูก แต่เรื่องวินัยมักจะมีปัญหาในทางปฏิบัติ

3.2

การฝึกวินัยเด็ก

พ่อแม่ที่มีลูกก้าวร้าวส่วนหนึ่งเกิดจากการที่ลูกไม่เคยถูกฝึกวินัย เวลาลูกทำดีไม่ชม ทำผิดก็ไม่ว่า วิธีการฝึกวินัยเด็กที่ดี คือ บอกเด็กก่อนว่า เราคาดหวังว่าเขาควรมีพฤติกรรมอย่างไร เมื่อเขาทำดีก็ชมให้รางวัล ซึ่งไม่จำเป็นต้องเป็นเงินหรือสิ่งของเสมอไป แต่เมื่อทำผิดเขาก็ต้องได้รับโทษของการกระทำผิด และให้พูดความรู้สึกของเราต่อพฤติกรรมที่เขาทำผิด รวมทั้งบอกพฤติกรรมเด็กที่ถูกต้องว่าควรทำอย่างไร เช่น “การที่ลูกพูดคำหยาบเป็นสิ่งที่ไม่ดี” “ลูกทำเช่นนี้แม่จำเป็นต้องตัดค่าขนมลูกในวันพรุ่งนี้” หรือเมื่อลูกไปตีเพื่อน พ่อครูรายงานมา พ่อแม่ก็จัดการตีลูกพร้อมกับสอนว่า “อย่าไปตีคนอื่นเขา” อันนี้เป็นตัวอย่างการแก้ปัญหาที่ไม่ถูกต้อง แทนที่จะใช้สติ ใช้ความอดทนและความรัก บอกกับลูกว่า “แม่เสียใจมากที่ลูกไปตีเขา การตีคนอื่นเป็นสิ่งที่แม่ยอมรับไม่ได้ ลองบอกแม่ชี้ว่าเกิดอะไรขึ้นลูกจึงทำเช่นนี้” แล้วค่อย ๆ สอนลูกว่าลูกควรจัดการกับปัญหาอย่างไรด้วยความสงบ เราไม่สามารถสอนเด็กไม่ให้ก้าวร้าวโดยวิธีการที่ก้าวร้าว ข้อสำคัญในการฝึกวินัยเด็กคืออย่าใช้วิธีดุด่า ประณามทำให้เขาเจ็บ เช่น “ทำไมเป็นเด็กเลวอย่างนี้”

การวิจัยพบว่าเราสามารถแสดงสีหน้าท่าทางไม่พอใจเล็กน้อย บวกกับน้ำเสียงที่เปลี่ยนไป เช่น ดั้งขึ้นเล็กน้อยซึ่งกลับเป็นผลดี แต่ขอเน้นว่า อย่าใช้อารมณ์ อย่าใช้เสียงดัง แต่ถ้าพูดราบเรียบเกินไป เด็กมักจะไม่ฟัง

พ่อแม่มักใช้วิธีบ่นด่าว่าในการฝึกวินัย ซึ่งจะได้ผลเพราะมักเป็นไปตามอารมณ์ของพ่อแม่มากกว่าความผิดของเด็ก เช่น บางวันถ้าพ่อแม่อารมณ์ดี ลูกคนโตแกล้งคนน้อง พ่อแม่ก็พูดดีไม่ว่าอะไร แต่ถ้าพ่อแม่อารมณ์เสียมาก่อนก็จะดุมากเกินไป อารมณ์ที่ไม่คงเส้นคงวานี้ทำให้เด็กสับสนมาก ว่าอะไรทำได้ อะไรทำไม่ได้

การฝึกวินัยมิใช่มีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กเจ็บจึงจะหลาบจำ การเจ็บในที่นี้หมายถึง เจ็บกาย หรือเจ็บใจก็ได้ การศึกษาพบว่า พ่อแม่ที่ทำทารุณกรรมลูกทั้งทางกายหรือทางใจ เมื่อลูกโตจะเป็นเด็กก้าวร้าว มีปัญหา และเมื่อเด็กเติบโตไปเป็นพ่อแม่ ก็จะทำรุนแรงกับลูกของตนอีกต่อไป เด็กที่ก้าวร้าวถ่มองให้ลึก ๆ แล้วมักเป็นเด็กที่ไม่มีความสุข มีความเจ็บปวดอยู่ในส่วนลึกของจิตใจ คนที่มีความสุขจะไม่ทำให้อื่นได้รับความทุกข์ มีแต่เฉพาะคนที่มีความทุกข์เท่านั้นที่จะทำให้ผู้อื่นมีความทุกข์

วิธีการทำให้เด็กเจ็บ ได้แก่ การดุด่า ประณาม เช่น คำว่า “เอ็งมันเลว” พูดเสียดสี ถากถาง ดุถูก เขียนตี ฯลฯ สิ่งเหล่านี้ฝังแน่นในหัวใจเด็กและปรากฏออกมาในพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก

พ่อแม่บางคนบอกว่าเขาไม่ทำให้เด็กเจ็บบ่อยนัก การศึกษาพบว่า เพียงสิบครั้งในร้อยของปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกที่รุนแรง ก็เพียงพอที่จะทำให้เด็กเป็นคนก้าวร้าวอันธพาลได้ หมายความว่า ถ้าคุยกับลูก 100 ครั้ง มี 10 ครั้งที่พูดรุนแรงดังกล่าวข้างต้น ก็เพียงพอแล้วที่จะมีผลต่อลูกในทางไม่ดีอย่างมาก

เมื่อวินัยไม่ได้ผล

ถ้าฝึกวินัยไม่ได้ผล...

... ให้บทลงโทษต่อไปนี้

1. เวลาและสถานที่ที่ฝึกวินัยไม่เหมาะสม เช่น ไม่แก้ไขในสิ่งผิดทันที เด็กทำผิดไปแล้วสามวัน พ่อแม่จึงค่อยนึกขึ้นได้ แล้วอบรมแบบสะสมรวมทีเดียวแบบนี้มักไม่ได้ผล
2. ใช้วิธีการที่ไม่ได้ผล เช่น บ่น ตี หรือใช้อารมณ์รุนแรงเกินไป มักได้ผลระยะสั้น ไม่ได้ผลในระยะยาว
3. ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูกไม่ดีนัก ปกติแล้วคนรักกัน เพียงแค่มองเห็นาก็รู้ว่าไม่พอใจไม่ต้องพูด ไม่ต้องลงโทษในทำนองเดียวกัน พ่อแม่ที่สัมพันธ์กับลูกดี เพียงแค่หยุดให้ความสนใจ ลูกมองเห็นาก็รู้แล้วว่าพ่อแม่ไม่พอใจในการกระทำของตน ลูกก็จะปรับเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนั้นทันที
4. พ่อแม่เองไม่คงเส้นคงวาในการฝึกวินัยลูก ทำบ้างไม่ทำบ้าง ไม่ทำอย่างที่ทำ หรือ พูดอย่างทำอย่าง

3.3

สมดุระหว่างรักและวินัย

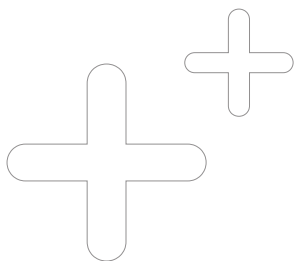
ความสมดุลเรื่องความรักและวินัยก็คือ เราจะต้องกดดันให้เด็กใช้ศักยภาพในระดับที่สูงขึ้นเมื่อเขาเริ่มมีความพร้อมที่จะโต เพราะความรักคือการช่วยให้เด็กโตขึ้น วินัยจะช่วยให้ความรักออกงามในทางที่ถูก ยกตัวอย่างเช่น ในกรณีที่เด็กใช้อารมณ์มาก เราจะพยายามให้เด็กใช้ความคิดหรือพูดสิ่งที่ตัวเองรู้สึกทางอารมณ์ออกมา นั่นก็คือพยายามให้เด็กใช้ศักยภาพที่สูงกว่า (ความคิดเป็นพัฒนาการที่สูงกว่าและอยู่เหนืออารมณ์) แทนที่เด็กจะใช้อารมณ์อย่างเดียว ก็ให้เปลี่ยนอารมณ์นั้นออกมาเป็นความคิดที่แสดงออกทางภาษาพูดให้ได้

ในทำนองเดียวกัน ถ้าต้องการให้เด็กมีจริยธรรมสูงมากขึ้น ไปกว่าความคิด หรือให้เด็กมีพัฒนาสูงขึ้นเหนือความคิดเข้าสู่จิตบริสุทธิ์ หรือความดีงามสูงสุด ซึ่งมีหลายชื่อ อาจจะเรียกว่าจิตเหนือสำนึก พระเจ้า พุทธะ นิพพาน สุญญตา ความเป็นเช่นนั้นเอง ฯลฯ สิ่งเหล่านี้อยู่เหนือความคิดขึ้นไป มนุษย์จะต้องพยายามที่จะมีชีวิตโดยใช้คุณสมบัติซึ่งถือกันว่าเป็นลักษณะของบุคคลที่ตั้งอยู่ในสภาวะจิตที่บริสุทธิ์ หรือเข้าถึงพุทธะหรือพระเจ้าแล้ว

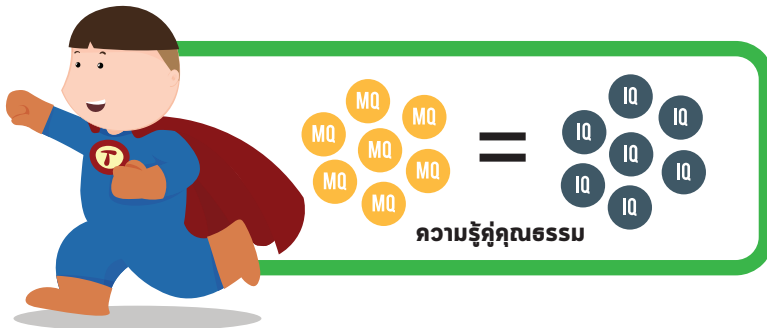
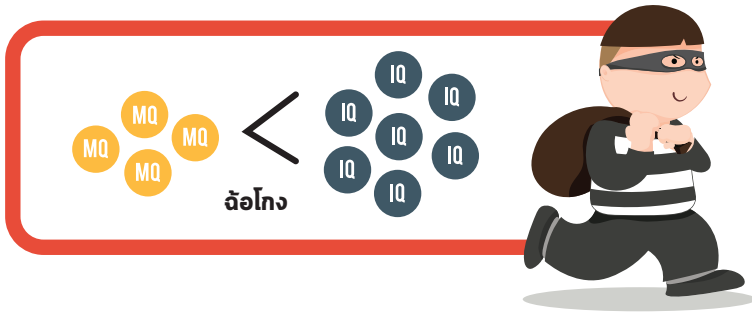
บุคคลเหล่านี้จะเต็มไปด้วยความรัก และมีการกระทำที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความเมตตากรุณาเสมอ เห็นความเป็นหนึ่งเดียวกันของสรรพสิ่งและสรรพชีวิต ฉะนั้น ถ้าเราอยากก้าวหน้าเหนือระดับของความคิด เราจะต้องพยายามมีการกระทำที่เต็มไปด้วยความรัก ความเมตตากรุณา พยายามฝึกมองให้เห็นพุทธะสภาวะหรือพระเจ้าหรือสัพพัญญุตในสรรพชีวิต เมื่อเราฝึกตนเองได้อย่างนี้ยิ่ง ๆ ขึ้นไปแล้ว เราก็จะเข้าสู่สภาวะที่สูงสุดของมนุษย์ นั่นก็คือพุทธะสภาวะหรือจิตบริสุทธิ์ อันเป็นคุณสมบัติดั้งเดิมของเรา และต่อมาได้ถูกบดบังไปด้วยกิเลสความเห็นแก่ตัวต่าง ๆ ซึ่งต้องได้รับการขัดเกลาเพื่อให้ความเป็นพุทธะสภาวะหรือจิตบริสุทธิ์ปรากฏออกมาในที่สุด และมนุษย์ก็จะเข้าสู่จุดสูงสุดของวิวัฒนาการตามความเชื่อทางปรัชญาหรือทางศาสนาซึ่งตนได้เกิดมา

IQ สูง
แต่
MQ ต่ำ

มีบัณฑิตคนหนึ่งจบปริญญาเอก เขาภูมิใจว่าตนเป็นผู้มีความรู้สูง อยู่มาวันหนึ่งเขาต้องกลับบ้านเดิมของเขาซึ่งต้องอาศัยเรือจ้าง ระหว่างทางบัณฑิตคนนี้ก็หันไปถามลุงผู้พายเรือจ้างว่า “ลุงครับ ลุงรู้จักตลาดหุ้นไหม” ตลาดหุ้นไทยมันเปลี่ยนแปลงมากเลยนะลุง” ลุงตอบว่า “ลุงไม่รู้จักหรอกครับ ลุงรู้จักแต่ตลาดสดขายผัก ตลาดหุ้นขายอะไรหรือ?” บัณฑิตบอกว่า “ถ้าฉันชีวิตของลุง 25 เปอร์เซ็นต์เสียไปโดยเปล่าประโยชน์ เพราะไม่รู้จักตลาดหุ้น” สักพักหนึ่งบัณฑิตก็ถามต่อว่า “ลุงรู้จัก IMF ไหม?” ลุงก็ไม่รู้จักอีก รู้จักแค่ ABC “ถ้าฉัน 50 เปอร์เซ็นต์ของชีวิตลุงเสียไปโดยเปล่าประโยชน์” อีกสักพักหนึ่ง บัณฑิตก็ถามว่า “ลุง ถ้ามจริง ๆ เกอะ อะไรลุงก็ไม่รู้จัก ยุคนี้เป็นยุคของข้อมูลข่าวสาร ลุงติดตามหรือเปล่า ที่บ้านมีโทรทัศน์ไหม?” ลุงตอบว่า “ไม่มี” บัณฑิตจึงพูดว่า “โอ้โฮ ยังมีคนแบบนี้ในโลกรี 75 เปอร์เซ็นต์ของชีวิตลุงเสียไปโดยเปล่าประโยชน์” ต่อมาอีกไม่นานเกิดพายุใหญ่พัดเรือคว่ำ ทั้งสองคนจมลงไปใต้น้ำ บัณฑิตว่ายน้ำไม่เป็น ลุงจึงถามว่า “คุณ คุณ เป็นอย่างไรบ้าง?” “ช่วยด้วย ช่วยด้วย ผมว่ายน้ำไม่เป็น” บัณฑิตตอบ

ลุงจึงบอกว่า “ผมเกรงว่า 100 เปอร์เซ็นต์ของชีวิตคุณกำลังจะเสียไปเสียแล้ว”

ชีวิตเราคล้าย ๆ บัณฑิตคนนี้ครับ เรารู้มากมาย เราอยาก
รู้โน่นนี่ แต่ว่าynnน้ำในแม่น้ำของชีวิตไม่เป็น เราไม่รู้ว่าจะดำเนิน
ชีวิตอย่างไรจึงจะมีความสุขที่แท้จริง เราจะสอนอะไรเด็กของเราดี
อะไรสำคัญในชีวิต อย่างนี้เรียกว่ามี IQ สูงแต่ MQ ต่ำ

สรุป

สรุป

ไม่มีพ่อแม่คนไหนอยากเลี้ยงลูกได้ไม่ดี ทุกคนมีความรักเป็นพื้นฐานทั้งสิ้น ทุกคนรักลูกอยากให้ลูกดี งานวิจัยพบว่า การเลี้ยงลูกออกมาได้ไม่ดี มักเกิดจากการที่พ่อแม่มีความเครียด มีการจัดการกับตัวเองได้ไม่ดี ฉะนั้นหน้าที่หลักอันแรกคือ พ่อแม่ต้องเรียนรู้ที่จะเข้าใจตนเองเสียก่อน จากนั้นก็พยายามเข้าใจลูก ให้ Love และ Law คือ ความรัก กับวินัยไปด้วยกัน ลูกก็จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ได้ มี MQ สูง เข้าใจตนเองและผู้อื่น เข้าใจโลก เป็นบุคคลที่เต็มด้วยคุณค่าของความ เป็นมนุษย์อย่างแท้จริง

นายแพทย์ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ เป็นจิตแพทย์เด็กชาวไทยที่ทำงานในประเทศอังกฤษ และเป็นอาจารย์พิเศษให้กับมหาวิทยาลัยลอนดอน ท่านเขียนพ็อกเก็ตบุ๊ก MQ “เด็ก กับ สติปัญญาทางศีลธรรม” เมื่อ 18 ปีที่แล้ว และตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2542 และท่านยังมีผลงานพ็อกเก็ตบุ๊ก “คัมภีร์การเลี้ยงลูก” ซึ่งตีพิมพ์ถึง 6 ครั้ง

ปัจจุบันท่านกลับมาทำงานในประเทศไทย โดยดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์จิตวิทยาการศึกษา มูลนิธิยุวสถิรคุณ เพื่อพัฒนาคุณภาพของการศึกษาไทย สำหรับพ็อกเก็ตบุ๊กนี้ใช้ได้กับทุกคนทุกยุคทุกสมัย โดยเฉพาะผู้ปกครอง ครู โรงเรียนและสถาบันต่าง ๆ เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเด็กให้มีคุณภาพ มีความฉลาดทางศีลธรรมในสังคมที่แปรเปลี่ยนตลอดเวลา

ด้านชีวิตครอบครัวท่านมีภรรยาที่น่ารัก และมีบุตรชาย 2 คน คนโตเป็นอาจารย์แพทย์ประจำอยู่ที่ Exeter College มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดและคนเล็กเป็นนักศึกษาแพทย์มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์

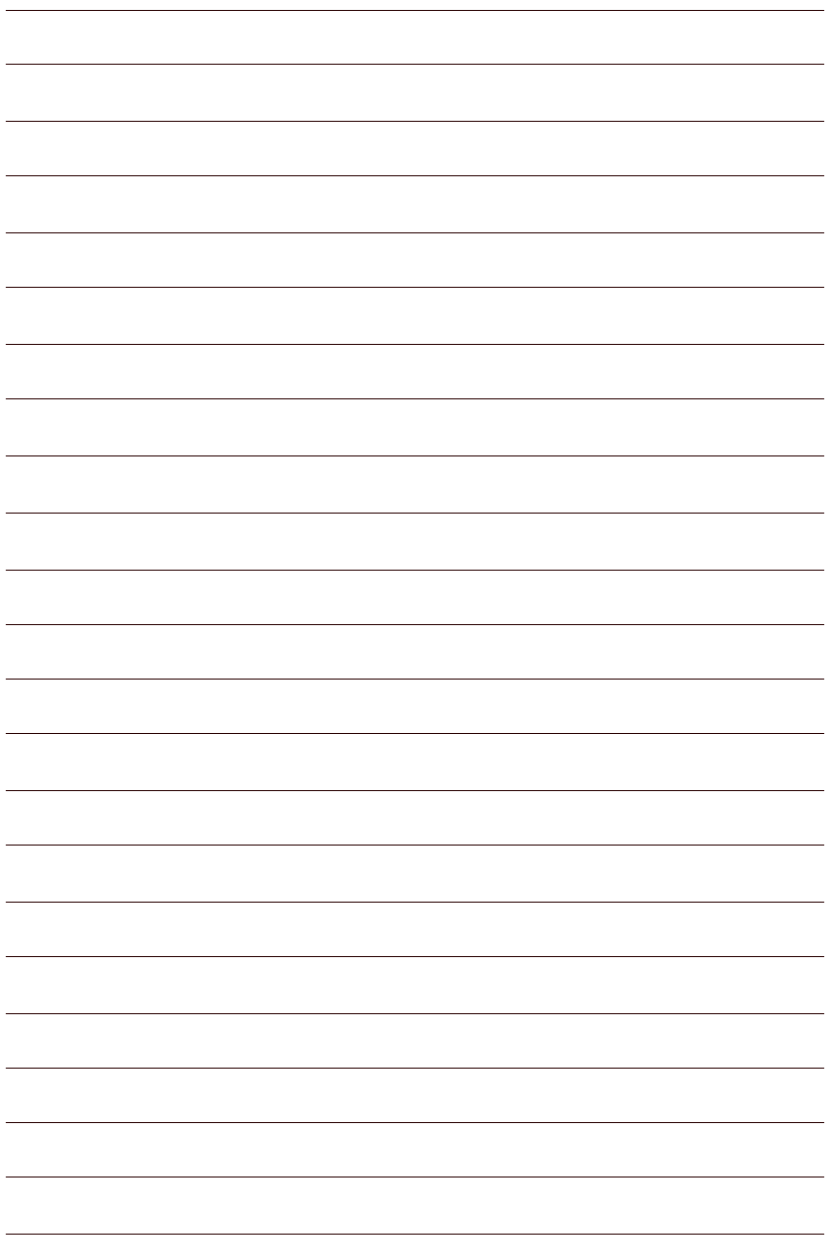

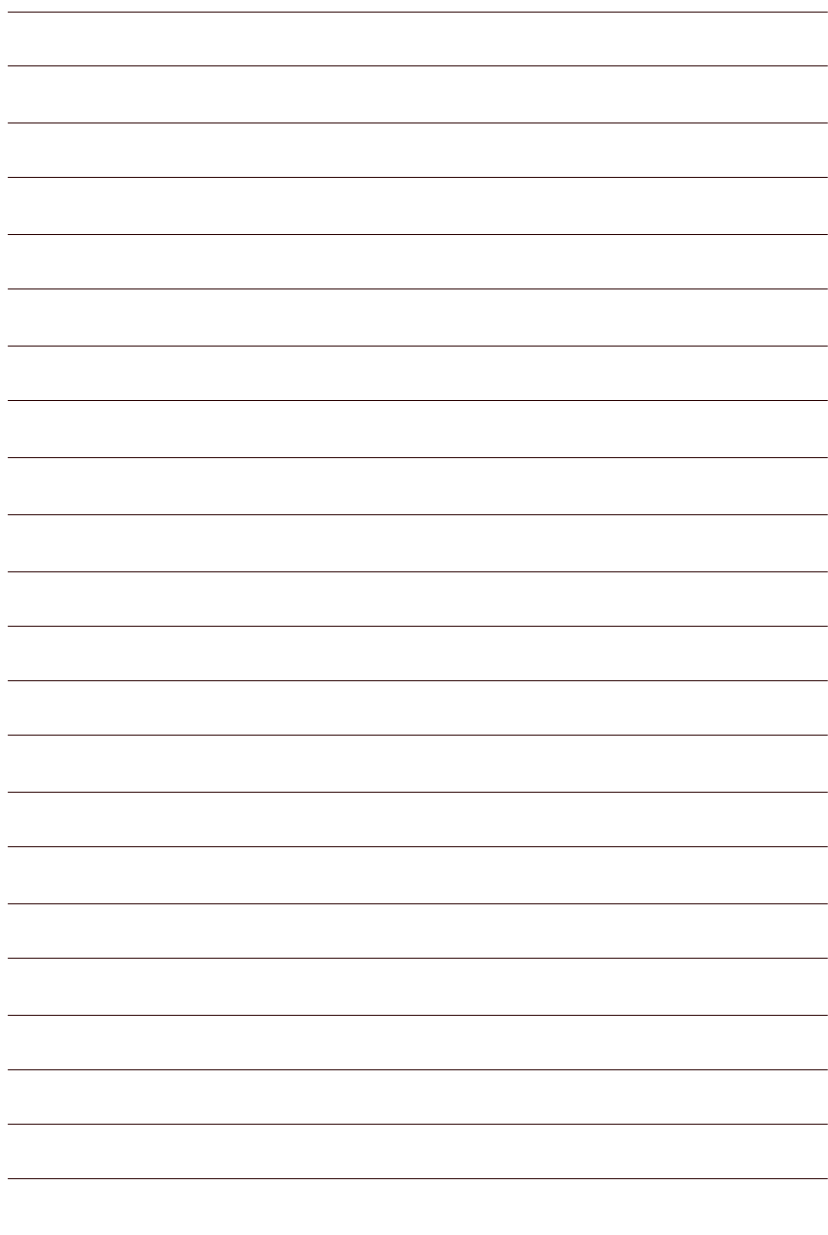
บรรณานุกรม

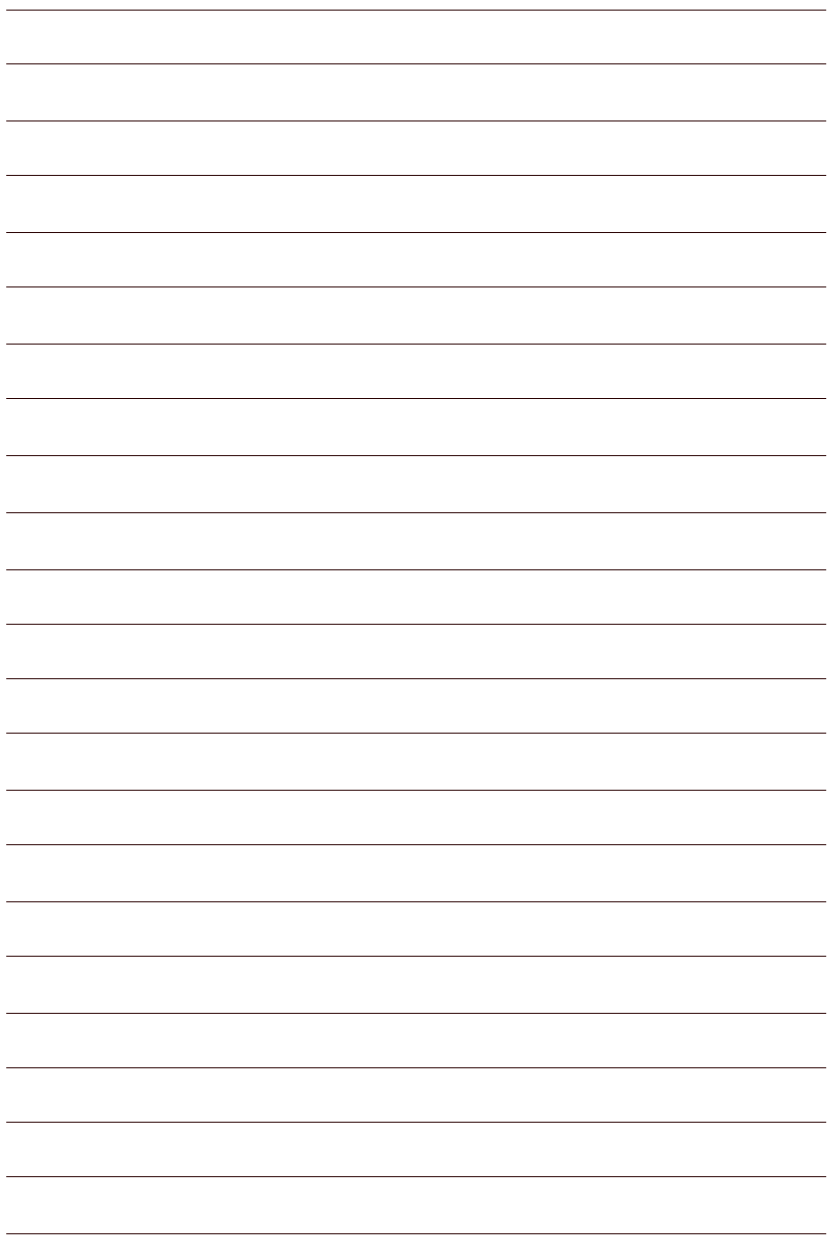
1. พุทธทาสภิกขุ (2539) เด็กจะเป็นผู้สร้างโลกในอนาคต .
กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุภาพใจ
2. พุทธทาสภิกขุ (2538) พ่อแม่สมบูรณ์แบบและบุตรที่
ประเสริฐที่สุด. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์สุภาพใจ
3. ชีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์ (2540) คัมภีร์การเลี้ยง
ลูก. กรุงเทพฯ : เนสท์เล่
4. Adams, C., Fruge, E . (1996) Ehy Children
Misbehave . CA : New Harbinger Publications, Inc.
5. Berkowitz, L. (1993) Aggression. New York :
McGraw – Hill.
6. Bettelheim, B . (1995) A Good Enough Parent.
London : Thames and Hudson.
7. Coles, R . (1997) The Moral Intelligence of
Children. London : Bloombury.
8. Damon, W . (1988) The Moral Child. New York :
The Free Press.

9. Eccles, J . (1992) Human Psyche . London : Routledge.
10. Goleman, D. (1996) Emotional Intelligence. New York : Bantam Books.
11. Konner, M . (1991) Childhood. Boston : Little, Brown and Company.
12. Jareonsettasin, T . (1998) Sathya Sai On Parenting .Bangkok : Instistute of Sathya Sai Education.
13. Leach, P (1994) Children First. London : Penguin Books.
14. Robins, L., Rutter. M. (1990) Straight and Devious Pathways from Childhood to Adulthood. Cambridge : Cambridge university Press.
15. Rutter, M. (1985) Family and school influences on be havioural development. Journal of child Phychology and Psychiatry, 26 , 349-68.
16. Rutter, M. (1985) Family and school influences on cognitive development. . Journal of child

17. Rutter, M., Rutter M. (1992) Developing minds. New York : Basic Books.
18. Schulman, M., Mekle, E. (1985) Bringing Up a Moral Child. USA : Addison Wesley Publishing company.
19. Skynner, R., Cleese, J. (1993) Life and How to survive It. London : Methuen.
20. Wiber, K. (1997) The Eye of Spirit. Boston : Shambhala.
21. Wilber, K . (1999) One Taste. Boston : Shambhala.

Schoolflix : Digital School for Good Mindsets

องค์กรทางการศึกษาไม่แสวงผลกำไร

เขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ 10170

www.schoolflix.org

Email : schoolflix@outlook.co.th

Email : dekdee.org@gmail.com